

IV Małopolskie Dyktando Niepodległościowe

„Po polsku o historii”

dla uczniów kl. IV-VI szkół podstawowych, gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych
województwa małopolskiego w roku szkolnym 2016/2017

ETAP SZKOLNY

4 października 2016 roku

Instrukcja dla osoby czytającej dyktando

Szanowni Państwo!

1. Tekst należy przeczytać trzykrotnie:
 - a) pierwszy raz – w całości
 - b) drugi raz wolniej, dyktując po jednym zdaniu
 - zdania wielokrotnie złożone należy podzielić na mniejsze, logiczne części, zgodnie z interpunkcją
 - znaki interpunkcyjne mogą być sygnalizowane jedynie przez intonację, a nie nazywane
 - bardziej rozbudowane zdania można przeczytać ponownie
 - c) trzeci raz – znów w całości.
2. Łączny czas dyktanda (kodowanie, pisanie dyktanda i oddanie pracy) nie może przekroczyć 45 min.
3. Udział w Konkursie ma być dla uczniów przede wszystkim okazją do rozwijania zainteresowań humanistycznych i dociekliwości poznawczej: językowej i historycznej, dlatego zadbajmy o spokój i tonujmy rywalizację.

Dziękujemy!

Tekst dyktanda dla uczniów szkół PONADGIMNAZJALNYCH

„Halo, halo, tu Polskie Radio...”

Warto by pamiętać, że radio to już ponadstuletni wynalazek .

Początki radiofonii w Polsce związane są z wojskowością. W listopadzie 1918 r. żołnierze łącznościowcy przejęli m.in. ponemiecką radiostację w warszawskiej Cytadeli i nawiązali kontakt z zagranicą, przekazując informację o powstaniu niepodległego państwa polskiego. Krokiem milowym w rozwoju radia było nadawanie komunikatów nie tylko z wykorzystaniem alfabetu Morse’a, ale także fonii. Organizowano odczyty i otwarte pokazy, jakkolwiek nie wszystkie udane, a radioamatorzy konstruowali nie najwyższej klasy odbiorniki, by móc słuchać muzyki i słów płynących – czasami nawet w nieznanym języku – z eteru. W 1925r. powstało Polskie Radio, jednakże dopiero rok później odbyło się oficjalne otwarcie pierwszej radiostacji w Warszawie. Począwszy od lat 30. audycje nadawano z supernowoczesnego nadajnika o mocy 165 kW. Mówiąc o rozwoju radiofonii, należałoby zwrócić uwagę na niedocenianie jej roli przez władze cywilno-wojskowe, a szczególnie marszałka Piłsudskiego. Niezadługo, pod wpływem traumatycznych wydarzeń 1939 r. radio stało się nieocenionym narzędziem komunikacji między władzą a obywatelami. Przemówienia prezydenta stołecznego miasta Warszawy były poniekąd najważniejszym punktem programu Polskiego Radia. Już w sierpniu Stefan Starzyński wezwał warszawiaków do kopania rowów przeciwlotniczych i przygotowywania schronów, co w obliczu niechybnego zagrożenia wojennego było koniecznością. A kiedy bomby i wraza artyleria niszczyły Warszawę, niezmordowany, charyzmatyczny prezydent nieraz dwa razy na dzień stawał przed mikrofonem. Żarliwymi słowami przeciwdziałał psychozie strachu i mobilizował mieszkańców do prób przywrócenia normalnego życia, wierząc, że ten szczególny heroizm zwykłych obywateli jest ważkim wsparciem walczących żołnierzy.

Niemalże od początku okupacji Polacy prowadzili psychologiczną walkę z najeźdźcą. Przykładem dywersji megafonowej była akcja przeprowadzona przez harcerską Organizację Małego Sabotażu „Wawer”. 3 maja 1943 roku warszawiacy usłyszeli z ulicznego głośnika dźwięki „Roty”, następnie zabrzmiały słowa: „W górę serca! Polska żyje! (...) potężna, zwycięska!” oraz melodia hymnu narodowego.

I tak po kilkudziesięciu latach istnienia radia w przestrzeni publicznej okazało się, że może ono służyć nie tylko błahej rozrywce, ale również, a może przede wszystkim, sprawom wielkim.

ZASADY OCENIANIA I PUNKTOWANIA DYKTANDA

Za podstawę reguł i zasad ortograficznych obrano **Wielki słownik ortograficzny języka polskiego PWN z zasadami pisowni i interpunkcji** pod red. Edwarda Polańskiego, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2010.

Zasady punktacji:

1. Maksymalnie można zdobyć **100 pkt.** (za pracę bezbłędną ortograficznie oraz interpunkcyjnie).
2. Za każdy błąd wynikający z **naruszenia pierwszorzędnych** zasad ortograficznych **odejmujemy 2 pkt.** Są to:
 - błędy w zakresie pisowni wyrazów z **ó-u, rz-ż** (w tym wyjątki od pisowni **rz** po spółgłoskach), **ch-h**
 - błędy w zakresie pisowni **nie** z różnymi częściami mowy
 - błędy w pisowni zakończeń **-ji, -ii, -i**
 - błędy w pisowni wyrazów wielką i małą literą (z wyjątkiem pisowni przymiotników dzierżawczych)
 - błędy w zakresie pisowni cząstki **-by** z osobowymi formami czasownika
 - błędy w zapisie przedrostków **roz-, bez-, wez-, wes-, wz-, ws-**
 - błędy w pisowni nosówek (**ą, ę**) oraz połączeń **om, on, em, en.**
3. Za każdy błąd wynikający z **naruszenia zasad drugorzędnych** oraz za inne błędy **odejmujemy 1 pkt.** Są to np.
 - błąd w pisowni wyrażen przyimkowych
 - błąd w pisowni zakończeń **-ski, -cki, -dzki, -stwo, -wstwo**
 - błędna pisownia przedrostków **z-, s-, ś-**
 - błędna pisownia **-by** z pozostałymi częściami mowy
 - błąd w przenoszeniu wyrazu oraz błąd w pisowni wyrazów złożonych
 - brak całego wyrazu
 - mylenie głosek dźwięcznych z bezdźwięcznymi
 - brak znaków diakrytycznych (np. kreseczki nad literą oznaczającą miękką głoskę, kropki nad literą **ż**, oznaczenia nosowości w literach **ą** i **ę**).
4. Za **błąd interpunkcyjny** (brak odpowiedniego znaku interpunkcyjnego lub jego błędne użycie) **odejmujemy 0,5 pkt.**

UWAGA!

1. Prace napisane drukowanymi literami nie podlegają ocenie.
2. Zaświadczenia o dysleksji, dysgrafii i dysortografii nie będą uwzględniane.
3. W przypadku nieczytelnego zapisu rozstrzygnięcie zapada na niekorzyść ucznia.
4. Za powtórzenie błędu w takim samym wyrazie nie odejmuje się punktów.
5. Nie odejmuje się punktów za brak akapitu.
6. Dopuszcza się zapisywanie liczb zarówno cyframi, jak i słownie.
7. Za poprawny uznaje się zapis tytułu dyktanda w cudzysłowie lub bez cudzysłowu; jedyna poprawna pisownia tytułu dyktanda – bez kropki na końcu.
8. W zapisie imion za poprawne przyjmujemy tylko ich pełne brzmienie (niedopuszczalne skróty).
9. Błędny zapis w zakresie dużej litery w **nazwie własnej wielowyrzowej** – odejmujemy **tylko 2 pkt.**
10. Brak litery w wyrazie, zmiana kolejności liter, dodanie litery, brak lub dodanie spójnika – odejmujemy **0,5 pkt.**

ZAŁĄCZNIK do zasad oceniania i punktowania (etap szkolny)

W trosce o wysokie standardy naszej wspólnej pracy, Autorzy Dyktanda przygotowali uszczegółowienia punktacji. We wszystkich przypadkach powołujemy się na ustalenia zawarte w **Wielkim słowniku ortograficznym języka polskiego PWN z zasadami pisowni i interpunkcji** pod red. E. Polańskiego, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2010 – w skrócie WSOJP.

Tekst dyktanda dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych

1. Tytuł tekstu „*Halo, halo, tu Polskie Radio...*” – możliwy zapis „*Halo! Halo! Tu Polskie Radio!*” lub „*Halo, halo, tu Polskie Radio!*”.
2. Dopuszczalny zapis z użyciem skrótu „r.” = „rok” lub bez skrótu.
3. W pierwszym akapicie możliwy zapis *ponadstuletni* (łączna pisownia przedrostka z wyrazami pospolitymi) lub „*ponad stuletni*” (użycie wyrazu „*ponad*” jako partykuły).
4. Drugi akapit, czwarte zdanie: wskazuje się możliwość zastąpienia myślników przecinkami w zdaniach wtrąconych.
5. Drugi akapit, piąte zdanie: użycie nazwy własnej *Polskie Radio* – tylko zapis dużymi literami.
6. Drugi akapit, szóste zdanie: dopuszczalny zapis „*kilowat*” lub z użyciem skrótu miary – *kW*.
7. Drugi akapit, siódme zdanie: dopuszczalna pisownia „*marszałek Piłsudski*” lub „*Marszałek Piłsudski*” – por. § 85 i §116 WSOJP.
8. W trzecim akapicie dopuszczalny zapis: „*W górę serca! Polska żyje! Potężna, zwycięska*” lub „*W górę serca! Polska żyje, potężna, zwycięska!*”.

*Organizatorzy Dyktanda serdecznie dziękują za współpracę!
Wspólnie uczymy (się) „historii po polsku”!*